

YARDIM VEYA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN YERİNE GETİRİLMEMESİ SUÇU (TCK. m. 98)

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK*

Dr. Mehmet Emin ALŞAHİN**

ÖZET

Bu çalışmada, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde yer alan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu incelenmiştir. Maddede kişilere yardım ve bildirimde bulunma yükümlülüğü öngörülmüştür.

ABSTRACT

In this study, the crime of failure in the duty of assistance or notification which takes place in the Article 98 of Turkish Penal Code, was examined. In this article, there are two duties for people which are assistance and notification.

ANAHTAR KELİMELER

Yardım Yükümlülüğü, Bildirim Yükümlülüğü, İhmali Suç, Ceza Hukuku, Suç

KEY WORDS

Duty of assistance, Duty of notification, Crime of negligence, Criminal law, Crime

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

** Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi

1- Genel Açıklamalar

İnceleme konusu suç, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde; "(1) Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hâl ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhâl ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" şeklinde düzenlenmiştir.

Bu suç tipi 765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinde; "Bir kimse yedi yaşından aşağı bir sabiyi veya müptela olduğu akıl veya beden hastalığından dolayı kendini idare edemeyen bir kimseyi terkedilmiş bulup da derhal ait olduğu daireye veya Hükümet memurlarına malumat vermekte ihmâl ederse dokuzyüz liradan dokuzbin liraya kadar ağır cezayı nakdî ile cezalandırılır.

Bir mecruha veya sair tehlikede bulunan bir kimseye yahut ölü veya ölüye benzer bir cesede tesadüf edip de mümkün olan yardımı yapmakta veya derhal ait olduğu daireye veya Hükümet memurlarına malûmat vermekte ihmâl eden kimse hakkında dahi aynı ceza tertip olunur" denilerek yaptırım altına alınmıştı.

Görüldüğü gibi, 765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinde yedi yaşından küçük bir çocuğu terk edilmiş olarak bulup da yetkili mercilere bilgi vermek yaptırım altına alınmış iken, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde yaş sınırı ortadan kaldırılmış ve yedi yaşından büyüklerin de "yaşı dolayısıyla" kendini idare edemeyecek olması durumunda suçun mağduru olabileceği öngörülmüştür.

Yine 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde, "kendini idare edemeyecek durumda olma yönünden" sebepler tahdidi olarak sayılmamış, "başka herhangi bir nedenle" denilerek, bu husus açıkça düzenlenmiştir.

5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinin 2 nci fıkrasında, 765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinden farklı olarak, yardım ve bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu mağdurun ölmesi neticesi sebebiyle ağırlanmış bir hal olarak öngörülmüştür.

765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinde yer alan suç tipi ön ödemeye tabi iken, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesindeki suç yönünden ön ödeme söz konusu değildir.

765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinde yer alan suç tipinin yaptırımı para cezası iken, 5237 sayılı TCK'da yaptırım "hapis veya adli para cezası" olarak belirlenmiştir.

765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesinde ölü görüp yetkili mercilere bildirimde bulunmamak yaptırım altına alınmış iken, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde böyle bir harekete yer verilmemiştir.

2- Mukayeseli Hukuktaki Durum

a- Alman Ceza Kanunu

İnceleme konusu suç tipi, Alman Ceza Kanunu'nun toplum için genel tehlike yaratan suçlar bölümünde 323c maddesinde¹; "*Zarar doğuran olaylarda veya genel bir tehlike veya zaruret hali sırasında, gerekli olduğu ve durumuna göre, kendisinden beklenebileceği halde, özellikle, bunu kendisini önemli bir şekilde tehlikeye düşürmeksizin ve başka önemli yükümlülükleri ihlal etmeyerek yapması mümkün olmasına rağmen, yardım etmezse, bir yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır*" şeklinde düzenlenmiştir.

b- İtalyan Ceza Kanunu

765 sayılı TCK'nun 476 ncı maddesine benzer bir nitelik taşıyan İtalyan Ceza Kanunu'nun 593 üncü maddesinde²; "*10 yaşından küçük bir çocuğu veya akli, bedeni hastalığı, yaşı ya da diğer bir nedenle kendini idare edemeyen başka bir şahsı terk edilmiş veya yardıma muhtaç halde bulan ve ilgili makamlara derhal bildirimde bulunmayı ihmal eden kişi, üç aya kadar hapis cezası ile veya altıyüzbin liralık para cezası ile cezalandırılır*."

¹ Alman Ceza Kanunu için bkz. **Weigend, Thomas**, Strafgesetzbuch, 45. Auflage, Stand: 1 April 2008, Beck-Texte im dtv, München 2008, s.152; **Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried**, Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2009, s.420.

² İtalyan Ceza Kanunu için bkz. **Riz, Roland-Bosch, Johanna**, Italienisches Strafgesetzbuch, Bozen 1995, s.397-399.

Canlı olmayan insan vücuduna veya ölüye benzer bir durumda bulunan bir yaralıya veya herhangi bir şekilde tehlikede bulunan şahsa zorunlu yardımı yapmayan ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi de aynı ceza ile cezalandırılır.

Failin eylemi mağdurun yaralanmasına neden olursa ceza artırılır³. Ölüme neden olursa ceza iki kat arttırılır” denilmektedir.

c- Fransız Ceza Kanunu

Fransız Ceza Kanunu’nda inceleme konusu suçun karşılığı olarak üç ayrı düzenleme bulunmaktadır⁴.

Kanun’un 223-5. maddesinde; “*Bir kimseyi olası bir tehlikeden kurtarma veya kişilerin güvenliğine yönelik tehlikeli bir durumla mücadele etme amacı taşıyan yardım kuvvetlerinin gelmesine kasten engel olan yedi yıl hapis ve yüzbin euro para cezası ile cezalandırılır*” denilmekte;

223-6. maddesinde; “*Kendisi veya üçüncü kişiler için herhangi bir tehlike oluşturmayacak olmasına rağmen, kişilerin vücut bütünlüğüne karşı bir cürüm veya cünhanın işlenmesine engel olabilecek iken, kasten ihmalde bulunan kişi beş yıl hapis ve yetmişbeşbin euro para cezası ile cezalandırılır.*

Kendisi veya üçüncü kişiler için herhangi bir tehlike oluşturmayacak olmasına rağmen, tehlikeye maruz kalmış bir kişiye, yardım etmeyen ya da yardım kuvvetlerine bildirimde bulunmayan kişi hakkında da birinci fıkrada öngörülmüş olan cezaya hükmolunur ” denilmekte;

223-7. maddesinde ise; “*Kişilerin güvenliğini tehlikeye düşürecek nitelikteki bir tehlikeyi bertaraf edebilecek önlemleri kasten almayan veya alınması sağlamayan kişi iki yıl hapis ve 30.000 euro para cezası ile cezalandırılır” hükmü yer almaktadır.*

³ İtalyan Ceza Kanunu’nun 64 üncü maddesine göre, hüküm bulunmayan hallerde ceza üçte bir oranında arttırılır.

⁴ Fransız Ceza Kanunu için bkz. <http://legislationline.org/documents/section/criminal-codes>, Erişim tarihi: 24.09.2012.

d- Danimarka Ceza Kanunu

Danimarka Ceza Kanunu'nun 253 üncü maddesi⁵; “Kendisi için özel bir tehlike taşımadığı halde veya kendisinin ya da üçüncü kişilerinin mağdur olmayacakları belli olmasına rağmen;

1- Açık bir şekilde hayati tehlike altında bulunan bir kimseye gücünün yettiği yardımı yapmayan,

2- Görünürde hayati bir belirti taşımayan bir kimseye yardım için duruma göre gereken tedbirleri almayı ihmal eden veya gemi kazası ya da buna benzer bir kazaya uğrayanlara yardım için zorunlu tedbirleri almayı ihmal eden kişi üç aya kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılır” şeklindedir.

e- Rus Ceza Kanunu

Rus Ceza Kanunu'nun⁶ “Bir hastaya karşı yardım yükümlülüğünün ihlali” başlıklı 124 üncü maddesinde; “1- Haklı bir neden olmaksızın kanuna veya özel bir hükme göre, bir hastaya karşı yardım yükümlülüğünü yerine getirmeyerek mağdurun orta derecede hayati bir tehlikeye girmesine taksiri ile sebebiyet veren kişi, iş ücretinin en düşük kısmı dikkate alınarak 50 ila 100 arası para cezası ile veya herhangi bir yerden aldığı ücret dikkate alınarak 1 aya kadar para cezası ile bir yıla kadar ıslah çalışmasına ya da iki aydan dört aya kadar hapis cezasına çarptırılır.

2- Aynı fiil taksirle hastanın ölümüne ya da sağlığının ağır bir biçimde bozulmasına neden olmuşsa, fail üç yıla kadar hapis ve belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma veya belli faaliyetlerde bulunmaktan yoksun bırakılma tedbiri ile cezalandırılabilir gibi, belli hakları kullanmaktan veya belli faaliyetlerde bulunmaktan yoksun bırakılmaksızın sadece hapis cezası ile cezalandırılabilir” denilmektedir.

⁵ Danimarka Ceza Kanunu için bkz. **Cornils, Karin-Greve, Vagn**, Das dänische Strafgesetz, Straffeloven vom 15. April 1930 nach dem Stand vom 1. Juli 2001, 2. aktualisierte Auflage, Freiburg im Breisgau 2001, s.133 vd.

⁶ Rus Ceza Kanunu için bkz. **Schroeder, Friedrich-Christian-Bednarz, Thomas**, Strafgesetzbuch der Russischen Föderation, Angenommen von der Staatsduma am 24.5.1996, Gebilligt vom Föderationsrat am 5.6.1996, Freiburg im Breisgau 1998, s.110 vd.

Gemi kaptanının yardım yükümlülüğünün düzenlendiği ve “Gemi kaptanı tarafından tehlikede bulunanlara yardım yükümlülüğünün yerine getirilmemesi” başlıklı 270 inci madde; “Denizde veya su yollarında tehlikede bulunan kişilere karşı, kendi gemisi, mürettebatı veya yolcuları bakımından önemli bir tehlike teşkil etmeden gerçekleştirilebilecek olan yardımı yerine getirmeyen kaptan, iş ücretinin en düşük kısmı dikkate alınarak 200 ila 500 arası para cezası ile veya herhangi bir yerden aldığı ücret dikkate alınarak iki aydan beş aya kadar para cezası ile ya da üç yıla kadar hapis cezası ile veya iki yıla kadar hapis cezası ile birlikte üç yıla kadar belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma veya belli faaliyetlerde bulunmaktan yoksun bırakılma tedbiri ile cezalandırılabilir gibi, belli hakları kullanmaktan veya belli faaliyetlerde bulunmaktan yoksun bırakılmaksızın sadece hapis cezası ile cezalandırılabilir” şeklindedir.

f- Polonya Ceza Kanunu

Polonya Ceza Kanunu’nun 162 nci maddesinde⁷; “Yardımda bulunması durumunda kendi ya da üçüncü kişilerin hayatı bakımından tehlike teşkil etmemesi ya da sağlığı bakımından ağır bir tehlikeye neden olmamasına rağmen, doğrudan doğruya hayati tehlikede bulunan veya doğrudan doğruya hayatı bakımından ağır bir tehlike ile karşılaşan bir kimseye, gerekli yardımda bulunmayan kişi üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İhmalde bulunan zorunlu olarak tıbbi müdahaleye maruz kalmış ya da mağdura derhal çağrılan kurum veya şahıs tarafından yardım edilme imkanı ortaya çıkmışsa, kişiye ceza verilmez” denilmektedir.

3- Korunan Hukuki Yarar

Yardım ve bildirim yükümlülüğü tüm vatandaşlar için ahlaki ve sosyal bir ödevdir⁸. Aynı zamanda kendini idare edemeyecek olanlara yardım edilmesi uygar toplum olmanın zorunlu bir sonucudur⁹.

⁷ Polonya Ceza Kanunu için bkz. **Weigend, Ewa**, Das Polnische Strafgesetzbuch Kodeks karny (vom 6 Juni 1997 in Kraft getreten am 1. September 1998), Freiburg im Breisgau 1998, s.116.

⁸ **Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 15. Baskı, İstanbul 1998, s.211, n.188bis, 190; **Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Önok, R.Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2012, s.275; **Parlar, Ali-**

Ahlaki bir yükümlülük olan yardıma muhtaç olan bir kişiye yardım edilmesi ya da en azından yetkili makamlara bildirimde bulunulması, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde hukuki bir yükümlülük olarak düzenlenip yaptırım altına alınmıştır¹⁰.

Bu suç ile yardım ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen failin ahlaki kötülüğünün ortaya çıkması nedeniyle değil, yardım ve bildirim yükümlülüğünden kaçmanın eylem olarak taşıdığı hukuka aykırılıktan dolayı sorumluluğu yoluna gidilmektedir¹¹.

Bu suç ile tehlikede bulunanlara yardım edilmesini sağlamak suretiyle kişilerin hayatı, sağlığı ve vücut dokunulmazlığı korunmak istenmektedir¹².

Kanımızca bu suç ile aynı zamanda kişilerin malvarlığı ve cinsel dokunulmazlığı da korunmak istenmektedir. Zira yardıma muhtaç olan birine yardım edilmemesi durumunda, bu kişinin malvarlığı ve cinsel dokunulmazlığı da tehdit altına girmektedir.

Hatipoğlu, Muzaffer, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2. Cilt, Ankara 2010 s.1593. Bu yükümlülüğün aynı zamanda dini bir görev olduğu konusunda bkz. **Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt:1, (Madde 1-Madde 140) İstanbul 2006, s.354.

⁹ **Hafizoğulları Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kişilere Karşı Suçlar, Ankara 2010, s.122; **Çakmut, Özlem Yenerer**, Türk Ceza Yasası'nda Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m.98), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:2007, Sayı:2, s.81.

¹⁰ **Hakeri, Hakan**, Sorularla Ceza Hukuku, TBB Yayınları, Ankara 2005, s.181; **Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.III, Madde 86-146, Ankara 2010, s.3188. 765 sayılı TCK'nun mehzasını teşkil eden 1889 İtalyan Ceza Kanunu'nda bu hükmün kabahatler bölümünde yer alması gerektiği ileri sürülmüştür. Bkz. **Majno**, Ceza Kanunu Şerhi Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, C.:3, Ankara 1977, s.317.

¹¹ **Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994, s.208; **Parlar-Hatipoğlu**, s.1593.

¹² **Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm. Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, (TCK. 448-490) (Sahir Erman), İstanbul 1994, s.228; **Arslan, Çetin-Azizağaoğlu, Bahattin**, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2004, s.437; **Yaşar-Gökcan-Artuç**, s.3188; **Parlar-Hatipoğlu**, s.1593; **Bakıcı, Sedat**, 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 4, Ankara 2010, s.1009. Bu suçla korunan hukuki yararın herkesin zorda olanlara yardım etmesinin istenmesine ilişkin ferdi-kamusal yarar olduğu belirtilmiştir. **Hafizoğulları-Özen**, s.126. Bu suç ile, kişilere olaylara kayıtsız kalmaması, duyarlı olması gerektiği şeklinde yükümlülük öngörüldüğü de ifade edilmektedir. Bkz. **Şen**, s.354.

4- Suçun Maddi Unsurları

a- Fail

Bu suçun faili, yaşı, hastalığı veya yaralanması ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan bir kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen herkes olabilir¹³.

Buna karşılık, neticeyi önleme konusunda hukuki yükümlülüğü bulunan kişilerin, bu yükümlülüklerine aykırı davranışları 98 inci madde kapsamında değil, şartları oluşmuşsa, 83 üncü maddede yer alan “kasten öldürmenin ihmalî davranışla işlenmesi suçu” ya da 88 inci maddede yer alan “kasten yaralamanın ihmalî davranışla işlenmesi suçu” kapsamında değerlendirilmelidir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 82 nci maddesinde; “*Karayollarında meydana gelecek trafik kazalarına hemen el konmasını, ölü ve yaralıların taşınmasını veya yaralıların tedavisini veya sanıkların yakalanmasını sağlamak için, a) Kaza yerinden geçmekte olan veya kazaya karışmış bulunan araçların sürücüleri kaza mahallinde ilk yardım önlemlerini almaya ve en yakın zabıtaya veya sağlık kuruluşuna haber vermeye ve yetkililerin talebi üzerine yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmeye ... zorunludur*” denilerek, trafik kazalarında yaralılara kaza yerinden geçmekte olan veya kazaya dahil olanların¹⁴ yardım yükümlülüğünün bulunduğu belirtilmiştir¹⁵.

¹³ Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2005, s.167; Yaşar-Gökcan-Artuç, s.3188; Çakmut, s.87.

¹⁴ Kazaya dahil olanların yardım etmemesi durumunda TCK’nun 83 üncü maddesi ya da 88 inci maddesinden söz edilebilecektir.

¹⁵ “23/03/2007 tarihinde İzmir’den Ankara’ya gitmekte olan ve sanığın kullandığı otobüsün 5-6 numaralı koltuğunda ölen ile katılan kızının oturmakta oldukları, Uşak ili çıkışında ölenin göğsünün sıkışması üzerine, katılan kızının muavinden su ve kolonya istediği, ayrıca ölenin muavine göğsünün sıkıştığını, iyi olmadığını, en yakın hastanenin Uşak ilinde olması nedeniyle geri dönmeleri gerektiğini söylemesine rağmen, durumun iletildiği sanık şoförün “olmaz güzergah değiştirmek yasak, geri dönemeyiz” diyerek reddettiği, ölenin kalp çarpıntılarının devam etmesine rağmen yola devam eden sanığın, bir süre sonra yolcu almak için durduğu, mola verildiğini düşünen katılanın ve ölenin otobüsten inmek

Yardıma muhtaç olan kişinin aynı zamanda bir suçun faili ya da mağdu-ru olması durumunda bu kişiye yardım etmeyen ya da durumu yetkili mercilere bildirmeyen kişinin kamu görevlisi olmasını da değerlendirmek gerekir.

5237 sayılı TCK'nun 279 uncu maddesinde; “(1) Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de, yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun, adli kolluk görevini yapan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır” denilmektedir. Görüldüğü gibi burada kamu görevlisinin göreviyle bağlantılı olarak bir suçun işlendiğini öğrenip de durumu yetkili makamlara bildirmemesi yaptırım altına alınmıştır. Buna göre, örneğin A'nın B'yi yaraladığını gören polis memuru P, yaralı B'ye yardım etmediği gibi, işlenen suçu da yetkili mercilere bildirmez ise, burada P'nin bu ihmali davranışı ile hem TCK'nun 98 inci

için kapıya yaklaştıkları sırada yolcu alma işlemini tamamlayan sanığın kapıları kapatıp yola devam ettiği, ölenin yerine dönmesinden kısa bir süre sonra, bazı yolcuların lavabo (tuvalet) ihtiyaçları nedeniyle durmasını talep ettikleri sanığın, bir petrol istasyonunda mola vermesi üzerine, ölenin de yüzünü yıkamak ve rahatlamak amacıyla otobüsten inip lavaboya gittiği ve otobüse dönerken yere düştüğü, bir süre beklenilmesine rağmen ambulansın gelmemesi üzerine, istasyonda çalışan tanığın aracıyla önce sağlık ocağına, daha sonra da Banaz Devlet Hastanesine götürüldüğü, ancak burada yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak öldüğü şeklinde gelişen olayda;

TCK'nın 98. maddesi (1) Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur ve yine;

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 7. maddesi “Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür” şeklindeki amir hükümleri dikkate alındığında;

Sanık şoförün, gelişen olay nedeniyle otobüs içinde hastalanan ölenin ve kızının ikazlarına rağmen, olayın başında Uşak iline yakın yerde seyir halinde iken dönmemekle ve devam eden süreçte durumu yolda ilgili sağlık birimi ve emniyet güçlerine haber vererek yardım almayı sağlamamak şeklinde gelişen eyleminde, TCK'nın 98. maddesinde belirtilen suçun unsurlarının oluştuğu dikkate alınmadan, eylemin taksirle ölüme neden olma olarak kabulü ile yazılı gerekçe ile beraatine karar verilmesi...” Yarg. 12. CD., 31.05.2012, 2011/20182, 2012/13727 (karar yayımlanmamıştır).

maddesinde yer alan suç tipi, hem de 279 uncu maddesinde yer alan “kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçu” oluşacaktır. Bu durumda farklı neviden fikri içtima hükümleri uyarınca failin sorumluluğu belirlenmelidir (m.44).

Mağdurun yaralanmasına bilerek sebebiyet veren kişiden yaraladığı kişiye yardım etmesinin beklenmesi hayatın olağan akışına ve mantık kurallarına aykırı olacağı için, bu ihtimalde kişi sadece kasten yaralama suçundan sorumlu tutulmalıdır¹⁶. Bununla birlikte taksirle yaralanmasına neden olduğu kişiye yardım etmeyen ya da durumu yetkili mercilere bildirmeyen kişi öngelen tehlikeli eyleminden sorumlu olacak ve 83 üncü madde çerçevesinde cezalandırılacaktır.

b- Mağdur

Bu suçun mağduru, yaşı, yaralanması veya hastalığı dolayısıyla ya da herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan ve yaşayan kişiler olabilir.

Fail ile mağdur arasındaki akrabalık ilişkisinin bulunması durumunda diğer şartları da oluşmak kaydıyla 97 nci maddedeki terk suçu ya da 233 üncü maddede yer alan aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlâli suçları oluşabilecektir.

Kendini idare edemeyecek kişi, başkalarının yardımı olmadan vücut dokunulmazlığı, hayatı, malvarlığı ya da cinsel dokunulmazlığı ağır bir tehlike altında olan kimsedir¹⁷.

Kanunda yaş ile ilgili bir sınır bulunmamaktadır¹⁸. Bu nedenle 17 yaşındaki bir çocuk kendini idare edemeyecek durumda olduğu için yardıma muhtaç olabileceği gibi, 80 yaşındaki biri kendini idare edebiliyor olabilir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus, her çocuk ya da yaşlıya yardım edilmemesinin bu suçu oluşturmayacağıdır. Önemli olan kişinin yaşı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olmasıdır. Buradan hareketle özel-

¹⁶ Aksi düşünce için bkz. **Soyaslan**, s.167; **Yaşar-Gökcan-Artuç**, s.3188.

¹⁷ **Soyaslan**, s.167; **Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, TCK. 81, 82, 83, Ankara, 2006, s.205.

¹⁸ İtalyan CK'nun 593 üncü maddesinde ise, 10 yaş kriteri benimsenmiştir.

likle 18-65 yaş arası kişilerin “yaş” nedeniyle kendilerini idare edemeyecek durumda olduğundan söz edilemeyecektir.

Buna karşılık örneğin 30 yaşındaki biri yaralanması veya hastalığı ya da herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda ise, bu suçun mağduru olabilecektir.

98 inci maddede “hastalık” nedeniyle kendini idare edemeyecek olanların suçun mağduru olacağı belirtilmiştir. Burada hastanın yaşı önemli olmadığı gibi, hastalığın türü yönünden de bir sınırlama bulunmamaktadır. Önemli olan, hastalığın kişinin kendini idare edemeyecek bir duruma sokmuş olmasıdır.

Buna göre, örneğin akıl hastası olması, yatalak olması, gözlerinin görmemesi, kulaklarının duymaması dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olanlar bu suçun mağduru olabilirler.

Ancak ifade etmeliyiz ki, her görme yeteneği olmayana yardım edilmemesi bu suçu oluşturmayacaktır. Örneğin görme engelli bir kişi gideceği yolu bulabiliyor ise, bu kişiye yardım edilmemesi suç teşkil etmez.

Buna karşılık görme engelli kişi, trafik ışıklarının bulunduğu, trafiğin yoğun olduğu bir yerde karşıdan karşıya geçmek istese, ışıkta bekleyen başka bir kişi yardım etmeksizin olay yerinden uzaklaşsa, inceleme konusu suç oluşabilecektir.

Maddede kendini idare edemeyecek durumda olan “yaralıların” da bu suçun mağduru olabileceği belirtilmiştir. Burada mağdurda bulunan yaralının kendini idare edemeyecek nitelikte olması gerekir. Bu husus somut olayın özelliklerine göre ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Bu nedenle sırf kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralanmış olması, yardım yükümlülüğünü ortadan kaldırmayabilir. Zira kimi hallerde kişi basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde yaralandıktan sonra ölebilmektedir.

Burada son olarak ifade etmeliyiz ki, yaralanmaya mağdur kendisi de sebebiyet vermiş olabilir. Örneğin hırsızın yaralanması gibi. Aynı şekilde mağdur kendisini yaraladığında –örneğin intihar, trafik kazası gibi- yardım ve bildirim yükümlülüğü doğabilir.

Mağdur kendini idare edemeyecek durumdan kurtulmak istemese bile, failin yardım etme ve haber verme yükümlülüğü bulunmaktadır¹⁹.

Bu suçun mağduru sadece insan olabilir. Bu nedenle bir kişinin evinin yandığını görmesine rağmen, evde kimse olmadığını biliyor ya da yanan ev kullanılmayan metruk bir ev ise, söndürmeye çalışmamak ya da yetkili makamlara durumu bildirmemek bu suçu oluşturmayacaktır. Ancak burada diğer şartları da olduğu takdirde TCK'nun 278 inci maddesinde yer alan "suçu bildirmeme suçundan" söz edilebilecektir.

Buna karşılık yanan evde birilerinin olduğunu biliyor, görüyor ya da duyuyor olmasına rağmen, yardım etmez ya da yetkili mercilere durumu bildirmezse 98 inci maddede yer alan suç oluşur.

Herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olmayı dar yorumlamak gerekir. Örneğin, kendi rızası ile aldığı alkolün etkisi ile kendini idare edemeyecek durumda olan sarhoşa yardım edilmemesi bu suçu oluşturmayacaktır²⁰. Buna karşılık donma tehlikesi yaşayan sarhoşa yardım edilmemesi ya da durumun derhal yetkili mercilere bildirilmemesi durumunda 98 inci maddede yer alan suç oluşacaktır.

Bir hayvanı yaralı görüp yardım etmemek ya da durumu yetkili mercilere bildirmemek bu suç kapsamında değerlendirilmeyecektir²¹.

c- Suçun Konusu

Bu suçun konusu, yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kişinin vücududur²².

¹⁹ Erman-Özek, s.233; Soyaslan, s.166.

²⁰ Aynı yönde bkz. Hafizoğulları-Özen, s.126.

²¹ Bununla birlikte 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 14 üncü maddesinin (a) bendinde hayvanlarla ilgili yasaklar arasında; "a) Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek" sayılmış, Kanununun 28 inci maddesinin (k) bendinde bu eylem idari para cezası ile yaptırım altına alınmıştır. Aynı şekilde Kanun'un 21 inci maddesinde; "Bir hayvana çarpan ve ona zarar veren sürücü, onu en yakın veteriner hekim ya da tedavi ünitesine götürmek veya götürülmesini sağlamak zorundadır" denilmiş, bu hükme aykırı davranış 28 inci maddenin (m) bendinde idari para cezası ile müeyyidelendirilmiştir.

d- Fiil

5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde yaptırıma bağlanan fiil, kendini idare edemeyecek durumda olan kişiye yardım etmemek veya durumu ilgili makamlara bildirmemektir. Maddede faile “yardım”²³ ve “bildirim” olmak üzere iki yükümlülük öngörülmüştür. Bu yükümlülüklerin ortaya çıkması için mutlaka işlenmekte olan bir suçun bulunması gerekmez.

Buna göre, bu suç seçimlik hareketli ve ihmali bir suç olup, seçimlik hareketlerden herhangi birinin yapılması ile birlikte suç oluşacaktır. Failin seçimlik hareketlerden her ikisini de gerçekleştirmiş olması durumunda ortada yine tek bir suçtan söz edilecektir. Buna göre, örneğin yolda aracıyla seyretmekte olan fail, yol kenarında kanlar içerisinde yatmakta olan mağdura hem yardım etmese, hem de durumu ilgili makamlara bildirmese tek bir suçtan sorumlu olacaktır.

Kanunda faile yüklenen yükümlülükler için “ya da” bağlacı kullanıldığı için, failin bu yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmesi durumunda sorumluluğunun ortadan kalkacağı belirtilmiştir²⁴.

Kanaatimizce seçimlik hareketli bir suç olan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunda “ve” bağlacı kullanılsa idi, failin sorumlu tutulabilmesi için hem yardım hem de bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi gerekecek, yardım etmeyen buna karşılık bildirimde bulunan kişinin sorumlu tutulmaması söz konusu olacaktı. Buna karşılık mevcut düzenlemeye göre, fail mağdura yardım etmiş ancak imkanı olmasına rağmen ilgili makamlara durumu bildirmemiş ya da yardım etme imkanı varken keyfi olarak yardım etmeyip sadece ilgili makamları bilgilendirmişse yine suç oluşacaktır.

Ancak mağdura yaptığı yardım ile mağdurun kendini idare edebilecek konuma gelmesini sağlayan kişinin ayrıca bildirimde bulunması gerekmez.

²² Bu suçta mağdurun aynı zamanda suçun konusu olduğu konusunda bkz. **Hafizoğulları-Özen**, s.126.

²³ Yardım etme sözlükte; “*kendi gücünü, imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma*” şeklinde tanımlanmaktadır. Bkz. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü, www.tdk.gov.tr

²⁴ Bkz. **Şen**, s.355; **Çakmut**, s.89.

Burada özellikle, failin kendini idare edemeyecek durumda olan kişiye yardım etmeksizin durumu ilgili makamlara bildirip olay yerinden uzaklaşması durumunda suçun oluşup oluşmayacağı değerlendirilmelidir.

İfade etmeliyiz ki, yardım yükümlülüğü, bildirim yükümlülüğüne göre asli ve öncelikli olduğundan, yardım etme imkanı varken ve yardım edilmesi zorunlu iken, kişinin sadece durumu ilgili makamlara bildirmesi suçun oluşumunu engellemeyecektir. Zira bildirim yükümlülüğü tali ve ikincil niteliktedir²⁵.

Buna göre, kendini idare edemeyecek durumda olan kişiye yardım etme imkanı varken yardım etmeyen ancak durumu yetkili mercilere bildiren kişi “yardım yükümlülüğünü” yerine getirmediği için; yardım ettikten sonra kişi kendini idare edecek konuma gelmeden durumu yetkili mercilere bildirmeden olay yerinden ayrılan kişi de “bildirim yükümlülüğünü” yerine getirmediği için 98 inci maddede yer alan suç oluşacaktır.

Kendini idare edemeyecek durumda olan kişinin yardım talep edip etmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Ancak mağdurun yardımı reddetmesi durumunda, kişinin yardım yükümlülüğünün ortadan kalktığından söz edilebilirse de, bu durumu ilgili makamlara bildirmemiş olması, failin 98 inci maddeden dolayı sorumluluğuna neden olabilecektir.

Kişinin yardım ve bildirim yükümlülüğünün ne zaman ortaya çıkacağı hususu doktrinde tartışmalıdır²⁶.

Kanımızca yardım yükümlülüğünün ortaya çıkabilmesi için, mutlaka failin yardıma muhtaç olan kişiyi ya bulmuş olması ya da tesadüfen karşılaşmış olması ya da olayı öğrendikten sonra yardım edebilecek yakınlıkta olması gerekir. Buna karşılık bildirim yükümlülüğü yönünden fail ile mağdurun mutlaka karşılaşmış olması şart değildir²⁷. Örneğin, kendini idare edemeyecek durumda olan mağdur durumu arkadaşına bildirerek yardım istese ancak arkadaşı mağdura yardım edemeyecek kadar uzakta olsa failin yardım yükümlülüğü ortadan kalkabilecek iken, durumu derhal yetkili mercilere bildirmezse bildirim yükümlülüğünü yerine getirmediği için yine suç oluşacaktır.

²⁵ **Hakeri**, Sorularla Ceza Hukuku, s.185; **Şen**, s.357; **Bakıcı**, s.1011.

²⁶ Bu konuda bkz. **Erman-Özek**, s.231; **Parlar-Hatipoğlu**, s.1594.

²⁷ Aynı yönde bkz. **Bakıcı**, s.1010.

Kişilerin her durumda kendini idare edemeyecek durumda olanlara yardım etmesi beklenemeyeceğinden, kanunda yardım yükümlülüğü açısından “hal ve koşulların elverdiği ölçüde olma” sınırı getirilmiştir²⁸. Böylece yardım yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği tespit edilirken orantılılık ilkesi dikkate alınacaktır. Zira hal ve koşulların elvermediği, yardım edilmesi durumunda fail bakımından tehlikeli bir sonuç doğacağı durumlarda kişiden yardım etmesi beklenemeyecektir²⁹. Burada failden beklenen yardım, mağdurun içinde bulunduğu zarar ve tehlikenin genişlememesine yönelik ve olaya uygun olan koruyucu tedbirlerdir³⁰.

Buna göre, failin mevcut bilgisi ve deneyimi ile mağdura yapabileceği bir yardım yoksa, olay yerinden uzaklaşmamalı, durumu ilgili makamlara bildirmeli ve mağdurun daha fazla zarar görmemesi için gereken önlemleri almalıdır³¹. Örneğin, yol kenarında yatmakta olan birini gördüğünde ilk yardımda bulunmalı, gerek mağdurun gerek kendisinin zarar görmemesi için gerekli önlemleri almalı, ilgili makamlara bildirimde bulunduktan sonra, yetkililer gelene kadar mağduru yalnız bırakmamalıdır.

Yardım yükümlülüğü faile aynı zamanda kendini tehlikeye atma yükümlülüğünü yüklememelidir³². Bu itibarla yardım etme yükümlülüğü bireylere getirilen mutlak bir yükümlülük değildir.

Subjektif bir nitelik taşıyan yardım yükümlülüğü, her somut olay bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Örneğin, boğulmakta olan bir kimseye yardım etmeyen yüzme bilmeyen kişinin sorumluluğundan bahsedilemeyecektir.

Buna göre yükümlülüğün failin yetenek ve gücüyle orantılı olması gerekir. Burada failin kişisel ve fiziksel özellikleri ile deneyimi, bilgisi, sahip

²⁸ Ancak hal ve koşulların elvermediği durumlarda failin yardım yükümlülüğü ortadan kalkmakla birlikte, bu durumda dahi fail “ahlaki ve vicdani olarak” mağdura yardımda bulunabilir.

²⁹ Şen, s.354; Farklı düşünce için bkz. Savaş, Vural-Mollamahmutoglu, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.: IV, (Madde 454-592, 2. Baskı, Ankara 1998, s.5214.

³⁰ Parlar-Hatipoğlu, s.1594.

³¹ Bakıcı, s.1010.

³² Erman-Özek, s.233; Meran, s.511.

olduğu araçlar ve tehlikenin boyutu, failin şoka girip girmediği³³ de dikkate alınarak her somut olay yönünden ayrı ayrı değerlendirilmelidir³⁴. Failin neticeyi önleme imkanı bulunmalıdır³⁵.

³³ **Bakıcı**, s.1011. “Sanığın ölene çarptıktan sonra **olayın şoku ile durmayarak** kaza yerini terk etmesi sonrası ölenin olay yerinde bulunan arkadaşları tarafından hastaneye götürüldüğü ve meydana gelen trafik kazasının hemen ardından hastanede vefat ettiği nazara alındığında; sanığın gerçekleşen eyleminin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 82. maddesinde, “Trafik Kazalarında Yükümlülük” başlığı altında düzenlenen idari para cezasını gerektirir kabahat olarak kabulü gerekirken, 5237 sayılı TCK'nın 98. maddesinde tanımlanan ve unsurları itibarıyla oluşmayan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sanığın mahkumiyetine karar verilmesi...” Yarg. 12. CD., 10.09.2012, 2011/24162, 2012/17977 (karar yayımlanmamıştır).

³⁴ **Önder**, s.209; **Parlar-Hatipoğlu**, s.1594.

³⁵ “TCY'nın 98.maddesinde düzenlenen yardım ya da bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu ile korunan hukuki yarar/değer vücut bütünlüğünü ve yaşam hakkını korumaktır. Başka bir anlatımla yaşı, hastalığı ya da yaralanması dolayısıyla veyahut başka bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye yardım edilmediğinde ortaya çıkacak zararlı sonucun/neticenin büyümesinin önlenmesi amacı güdülmektedir. Burada herkes fail olabilir, yalnız yardım ya da bildirim yükümlülüğü içinde bulunulan hal ve koşulların durumuna göre fail yardım etmemekten yada durumu derhal ilgililere bildirmemekten sorumlu olabilir.

Yardım ya da bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi anında zararlı sonucun / neticenin sınırlandırılmasına olanak bulunmalıdır. Böyle bir olanak yoksa yine suçun oluşması söz konusu olmayacaktır.

Somut olayda 9 yaşındaki ölen Ali Haydar Kargın'ın dereye yüzmek için girdiği fakat suyun derin kısımlarında yüzemeyerek çırpınmaya başladığı, onunla birlikte yüzmeye giden arkadaşları 11 yaşındaki Barış'ın ardından da Hüseyin'in öleni kurtarmak amacıyla suya girdikleri ancak kurtaramadıkları, bu durumu gören 15 yaşındaki sanığın bu hal ve şartlar içerisinde suya batan ölene yardım etmeme veya kurtarılabilmesi için yetkili kurumlara bildirim yükümlülüğü yerine getirmemesi nedeniyle sorumlu tutulma olanağı bulunmamaktadır. Çünkü suya giren ölen Ali Haydar'ın kısa bir süre içerisinde boğularak suyun dibine gittiği diğer arkadaşları Barış ve Hüseyin'in gerekli yardımı yapmaya çalışmalarına karşın boğulmaya engel olamamaları nedeniyle sanıktan bu koşullarda yardım yükümlülüğünü beklemek hayatın olağan akışına aykırıdır.

Ayrıca suda boğulma olayının ani gelişen olaylardan olduğu da gözetildiğinde derhal ilgililere bildirme yükümlülüğünün de sanığa yüklenmeyeceği açıktır. Çünkü burada yasa koyucunun bildirim yükümlülüğünü getirmemesinin amacı neticenin sınırlandırılmasına ya da önlenmesine yönelik olup, bu olayda ölümle sonuçlandığı için sanık derhal ilgili makamlara bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesinden sorumlu tutulamaz.

Açıklanan nedenlerle yardım ya da bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunun öğeleri oluşmadığından sanığın atılı suçtan beraati yerine yazılı şekilde cezalandırılmasına karar verilmesi...” Yarg. 2. CD., 06.12.2010, 2009/20201, 2010/32787 (karar yayımlanmamıştır).

Yine ifade etmeliyiz ki, yardım yükümlülüğünü suçla mücadele ya da suçun işlenmesine engel olma yükümlülüğü şeklinde geniş yorumlamamak gerekir. Burada yardım yükümlülüğünün sınırının belirlenmesi konusunda hakime geniş takdir yetkisi tanınmıştır³⁶.

Ayrıca failin yardım etme konusunda yeterli olmasının yanı sıra yapılan yardımın da belli sınırlarının olması gerekir. Örneğin ateşli silahla yaralanan bir kişiye yapılacak yardım, kanamanın durması için tampon uygulamak olmalı, ardından yetkili merciler bilgilendirilmelidir. Yoksa hekim olmayan bir kişinin ilk yardım olarak tampon uyguladıktan sonra, kurşunu çıkarmaya çalışması durumunda kasten ya da taksirle öldürme veya yaralama suçları oluşabilecektir.

Kendini idare edemeyecek durumda olan kişilere gerekli müdahalenin yapılabilmesine yönelik olarak bir teşkilatlanmanın olduğu yerlerde, kişinin yardım için girişimde bulunmaması veya yapılacak yardımın fail açısından bir tehlike ve zarar ihtimalini doğuracak olması durumlarında, 98 inci maddede yer alan yardım yükümlülüğünün ihlali dolayısıyla suç oluşmayacaktır. Örneğin Taksim meydanında güvenlik noktasının önünde bayılan bir kişiye yoldan geçenlerin yardım veya bildirim yükümlülüğünden bahsedilemeyecektir. Zira güvenlik güçlerinin bu kişiye yardım ve bildirim yükümlülüğü yasal bir görevdir. Buna karşılık görevliler yaralıyı fark etmemişlerse, kişilerin en azından bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Olay yerinde mağdura üçüncü kişilerin yardımda bulunuyor olmaları nedeniyle, failin olay yerinden uzaklaşması somut olayın özelliğine göre failin sorumluluğunu ortadan kaldıracaktır³⁷. Örneğin yaralıya bir kişi ilk yar-

³⁶ Önder, s.208; Parlar-Hatipoğlu, s.1594 vd.

³⁷ Ayrıca bkz. Bakıcı, s.1011. “Her ne kadar, sanığın trafik kazası sonucu yaralanan kişinin bir an önce tedavi edilmesini sağlama konusunda yardım yükümlülüğü mevcut ise de, dosya kapsamına göre, kazanın başkalarının da bulunduğu meskun mahalde meydana geldiği, tanık Hacı Köse'nin anlatımına göre, maktûlün kazadan hemen sonra başka bir araca bindirilip hastaneye gönderildiği, maktûlün hastaneye yetiştirilmesinde dosya kapsamına göre bir gecikme yaşanmadığı, sanığın da kaza yerini tamamen terk etmeyip korktuğu için aracını uzakta park edip kalabalığı izlediği şeklindeki beyanda bulunduğu, bu hususlar topluca değerlendirildiğinde, somut olayda yardım yükümlülüğünü yerine getirmeme suçunun unsurlarının oluşmamasına rağmen yazılı şekilde mahkumiyet hük-

dımda bulunurken, diğer bir kişiye yaralı ambulansa ya da başka bir araca bindirilirken ihtiyaç duyulabilir. Buna karşılık yardıma muhtaç olan kişinin başında gereksiz yığılmalara neden olunması kimi zaman gerekli müdahalenin yapılmasını –örneğin kalabalığın trafiğin sıkışmasına neden olarak sağlık ekiplerinin geç kalması- engelleyecektir. Bu nedenle yardım yükümlülüğü bilinçli bir şekilde yerine getirilmelidir. Örneğin yaralıya ilk yardımın nasıl yapılması gerektiğini bilmeyen onlarca kişinin müdahale etmesi yerine, bir hekimin yardımcı olması daha uygun olacaktır.

TCK'nun 98 inci maddesinde belirtilen ikinci seçimlik hareket olan bildirim yükümlülüğünün yerine getirilme şekli konusunda kanunda herhangi bir sınırlamaya gidilmemiştir. Bu nedenle kişi durumu yetkili mercilere yazılı veya sözlü olarak ya da el kol hareketleri ile bildirebileceği gibi, burada telefon, faks ya da elektronik posta da kullanılabilir. Hatta mağdura ilk yardımda bulunduktan sonra, mağdurun güvenliğini sağlayıp, koşarak en yakın kamu kuruluşuna bildirimde bulunulabilir ya da kendisi mağdura yardım ederken olay yerinde olan bir kişiyi veya çocuğu bu konuda ilgili makamlara bilgi vermesi için gönderebilir. Ancak kanunda özellikle bildirim “derhal” yerine getirilmesi istendiği ve ilk yardım aciliyet arz ettiği için, elektronik posta çok uygun bir yöntem olmayabilir.

Kanunda bildirim yükümlülüğü yönünden aranan “derhal” olma şartı, mağdura ilk ve acil müdahale yapıldıktan sonra, en seri biçimde, yetkili mercilerin durumdan haberdar edilmesi şeklinde anlaşılmalıdır³⁸.

...” Yarg. 12. CD., 19.01.2012, 2011/4629, 2012/422 (karar yayımlanmamıştır).

³⁸ “Şüpheli hakkındaki yardım bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeme sonucu ölüme sebep olma suçundan dolayı yapılan soruşturmada atılı suçun unsurları oluşmadığından bahisle, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş ise de, ölen D.J.S ile eğlence mekanında tanışan şüphelinin birlikte eğlenip alkol aldıktan sonra şüphelinin evine gittikleri, aralarında duygusal yakınlaşma olduğu, bir miktar daha alkol aldıkları ancak ölenin astım hastası olması sebebiyle almış olduğu alkolünde etkisiyle fenalaşmaya başladığı, şüphelinin önce öleni banyoya götürüp yıkayarak kendi müdahale etmeye çalıştığı, sonra kendine gelir düşüncesiyle öleni biraz yalnız bıraktığı ancak durumunun kötüleşmesi üzerine dışarı çıkıp doktor bulmayı denediği, ancak başarılı olamayınca ailesinin mensubu olduğu sağlık hizmetlerini aradığı, olayın ilk anından itibaren acil sağlık hizmetini arama yerine, olayın şüphelinin evinde geçmesi ve alkolün etkisiyle ve o andaki psikolojisinden kaynaklanan sebeplerle yardım bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeme sonu-

Bildirim yükümlülüğü yönünden “derhal” yapılması arandığından, bu yükümlülük yönünden gecikme hali dahi cezai sorumluluğu doğuracaktır. Diğer bir ifade ile, fail durumu ilgili makamlara zaman geçtikten ve mağdur zarara uğradıktan sonra bildirirse bile, derhal bildirimde bulunmadığı için, bu ihmali davranışı suç teşkil edecektir³⁹. Buna göre, failin sorumluluğu bakımından hiç bildirmemekle geç bildirmek arasında herhangi bir fark söz konusu değildir⁴⁰.

Kanımızca maddede yer alan “derhal” ibaresinin bildirim yükümlülüğünün yanı sıra, yardım yükümlülüğü yönünden de geçerli olacak şekilde yorumlanması ya da bu yönde değişikliğe gidilmesi uygun olacaktır⁴¹.

cu ölüme sebep olma suçuyla ilgili delillerin mahkemesince takdir ve değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeksizin, itirazın kabulü ile kamu davasının açılmasına karar verilmesi yerine, yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediğinden bahisle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığının 16/12/2011 gün ve 2011/16253/64426 sayılı kanun yararına bozma talebine atfen, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 01/02/2012 gün ve 2012/2635 sayılı tebliğnamesi ile daireye ihbar ve dava evrakı tevdi kılınmakla;

Şüpheli hakkında yardım ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeme sonucu ölüme neden olma suçundan dolayı yapılan soruşturmada ölen ve şüphelinin olay gecesi 04.00 sıralarında eve geldikleri evde bir miktar alkol alındıktan sonra ölenin fenalaşmaya başladığı 06/04/2011 ve 16/03/2011 tarihli ekspertiz raporlarına göre evde şüpheli ve ölen dışındaki kişilerin de DNA'sına rastlandığı bu kişilerin kimler olduğu tespit edilmeyip, beyanlarının alınmadığı, dosya içindeki telefon görüşmelerinden şüphelinin Buck-up sağlık hizmetlerini saat 06.22 sıralarında aradığı, Acıbadem Hastanesi kamera kayıtlarında 06.00 sıralarında, Günallar Gıda şirketinin kayıtlarında ise 06.25 sıralarında kimlikleri tespit edilemeyen kişilerin görüntülediği, ayrıca olay yerine 5 dakika mesafede Yeditepe Üniversitesi Bağdat Caddesi Polikliniğinin bulunduğu, hususları birlikte değerlendirildiğinde;

Kanun yararına bozma talebine dayanılarak düzenlenen tebliğnamedeki bozma istemi incelenen dosya kapsamına nazaran yerinde görüldüğünden, Ü. 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 26/09/2011 tarih ve 2011/1351 D. iş sayılı kararının 5271 sayılı CMK'nın 309. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasına...” Yarg. 12. CD., 12.04.2012, 2012/16858, 2012/9951 (karar yayımlanmamıştır).

³⁹ **Parlar-Hatipoğlu**, s.1594.

⁴⁰ **Malkoç, İsmail- Güler, Mahmut**, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, C.:IV, Ankara, s.3986.

⁴¹ “Her ne kadar, sanığın trafik kazası sonucu yaralanmasına neden olduğu kişinin bir an önce tedavi edilmesini sağlama konusunda yardım yükümlülüğü mevcut ise de, dosya kapsamına göre kazanın başkalarının da bulunduğu meskun mahalde meydana geldiğinin anlaşılması karşısında, yaralıların kazadan ne kadar süre sonra kim tarafından hastaneye götürüldükleri, **bir gecikme olup olmadığı araştırılıp**, başkaları tarafından yapılan yar-

Bildirimde bulunulacak makam polis, jandarma, kaymakamlık, adliye, devlet hastanesi gibi kamu kuruluşlarıdır⁴². Ancak ifade etmeliyiz ki, örneğin yaralanması dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan biri ile karşılaşan bir kişi, cep telefonu olmadığı için, olay yerine yakın olan özel sağlık kuruluşuna durumu bildirirse, yine bildirim yükümlülüğünü yerine getirmiş olacaktır. Hatta kişi olayın şoku ile kamu kuruluşlarının numaralarını hatırlayamasa, bunun üzerine mağdurun cep telefonundan bir yakınını arayarak durumu yetkili mercilere bildirmesini istese, bildirim yükümlülüğü ortadan kalkabilecektir. Bu ihtimalde aranan kişinin de bildirim yükümlülüğü ortaya çıkacak ve durumu ilgili mercilere bildirmemesi sorumluluğunu doğuracaktır.

Üçüncü kişiler tarafından ilgili makamlara bildirimde bulunulmuş olması ya da ilgili makamların olay yerinde olmaları failin bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldıracaktır⁴³.

Bununla birlikte, yetkili mercilere bildirme imkanı varken bunu yapmayarak sadece mağdurun yakınlarını bilgilendirmek suçun oluşumunu engellemeyecektir.

Somut olayın niteliği gereği ölüm ani olarak gelişmiş ise, kişilerin derhal bildirimde bulunmamaları nedeniyle sorumlulukları yoluna gidilemez⁴⁴.

dımın sanığın yardımını gerekli olmaktan çıkarıp çıkarmayacağı üzerinde durulup sonucuna göre sanığın hukuksal durumunun belirlenmesi gerekirken eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması...” Yarg. 4. CD., 2010/20929, 2012/14976 (karar yayımlanmamıştır).

⁴² *Parlar-Hatipoğlu*, ilgili makamlardan maksatın, soruşturmayı yapmakla görevli adliye ve kolluk makamları ile bu durumu adli makamlara bildirmekle yükümlü diğer resmi makamlar olduğunu belirterek, yardım ve bildirim yükümlülüğünü adli vakalarla sınırlanmıştır. **Parlar-Hatipoğlu**, s.1594. Aynı şekilde *Hafizoğulları-Özen de*, ilgili makamların 5271 sayılı CMK’nun 158 inci maddesinde sayılan Cumhuriyet Başsavcılığı, kolluk, valilik, kaymakamlık ya da mahkeme olduğunu belirtmiştir. **Hafizoğulları-Özen**, s.126. Aynı yönde bkz. **Çakmut**, s.89, 90. Kanaatimizce, örneğin yolda yürürken ayağı takılarak yere düşen mağdurun adli makamlara bildirilmesi yerine sağlık kuruluşlarına bildirilmesi gerekmektedir.

⁴³ **Bakıcı**, s.1011. Polonya CK’nun 162/2 nci maddesinde, mağdura yardımda bulunuluyor olması cezasızlık sebebi olarak belirtilmiştir.

⁴⁴ “Ayrıca suda boğulma olayının ani gelişen olaylardan olduğu da gözetildiğinde derhal ilgililere bildirme yükümlülüğünün de sanığa yüklenmeyeceği açıktır. Çünkü burada yasa

Bu suç, konunun hareketten etkileniş şekline ve derecesine göre, tehlike suçudur. Suçun oluşabilmesi için, failin ihmali davranışı sonucunda herhangi bir zararın ortaya çıkması gerekmez.

Ancak 98 inci maddenin 2 nci fıkrasında, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu mağdurun ölmesi⁴⁵, neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir hal olarak öngörülmüştür⁴⁶. Burada ölümün failin yardım etmemesi veya bildirimde bulunmaması sonucunda meydana gelmiş olması gerekir⁴⁷. Eğer failin yardım veya bildirim yükümlülüğü doğmadan önce mağdur ölmüş ise, 98 inci maddenin 2 nci fıkrasındaki neticesi sebebiyle ağırlaşmış hal oluşmayacağı gibi, suçun temel şeklinden de bahsedilemeyecektir. Zira bu suç ancak hayatta olan kişilere karşı işlenebilir.

Aynı şekilde fail yardım etmiş olmasına rağmen mağdur ölmüşse, failin 98 inci maddenin gerek birinci gerek ikinci fıkrasından sorumluluğu yoluna gidilemeyecektir.

Fail yardım etse dahi mağdur ölecekse, yardım etmemesi ile ölüm neticesi arasında nedensellik bağlantısı kurulamadığından, fail sadece suçun temel şeklinden sorumlu tutulacaktır⁴⁸.

koyucunun bildirim yükümlülüğünü getirmesinin amacı neticenin sınırlandırılmasına ya da önlenmesine yönelik olup, bu olayda ölümle sonuçlandığı için sanık derhal ilgili makamlara bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesinden sorumlu tutulamaz” Yarg. 2. CD., 06.12.2010, 2009/20201, 2010/32787 (karar yayımlanmamıştır).

⁴⁵ Benzer düzenlemelere İtalyan CK'nun 593/3. ve Rus CK'nun 124/2. maddelerinde de rastlanmaktadır.

⁴⁶ Söz konusu neticesi sebebiyle ağırlaşmış halin özgü suç olduğu belirtilmektedir. **Hafizoğulları-Özen**, s.127.

⁴⁷ **Hafizoğulları-Özen**, s.127.

⁴⁸ “Sanığın ölene çarptıktan sonra olayın şoku ile durmayarak kaza yerini eşini orada bırakarak terk edip; aynı gün kendiliğinden jandarmaya teslim olduğu ve ölen Birol Bucak'ın yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden dolayı değil, meydana gelen trafik kazasının hemen ardından olay yerinde vefat ettiği nazara alındığında; sanığın gerçekleşen eyleminin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 82. maddesinde, “Trafik Kazalarında Yükümlülük” başlığı altında düzenlenen idari para cezasını gerektirir kabahat olarak kabulü gerekirken, 5237 sayılı TCK'nın 98. maddesinde tanımlanan ve unsurları itibariyle oluşmayan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sanığın mahkumiyetine karar verilmesi...” Yarg. 12. CD., 20.12.2011, 2011/4864, 2011/8975 (karar yayımlanmamıştır). “Evli olan mağdur ile sanığın tartışmaları, tartışma sonrası mağdurun intihar etmek amacıyla ilaç içtiği, bir saat sonra başı dönmeye başlayınca komşusu tanık Mülkiye'nin evine giderek kardeşi tanık Hasan'ı tele-

Mağdurun ölüm anının tespit edilememesi durumunda şüpheden sanık yararlanır ilkesi uyarınca yine failin sorumlu tutulmaması gerekecektir⁴⁹.

İfade edelim ki, kanunda her ne kadar ölmüş bir kişiye yardım edilmesi ya da bildirimde bulunulmaması yaptırım altına alınmamışsa da, ölmüş bir kişiyi görmesine rağmen yetkili mercileri bilgilendirmemek durumunda TCK'nun 278 nci maddesindeki suçtan söz edilebilecektir.

5- Suçun Manevi Unsurları

Bu suç ancak kasten işlenebilir. Taksirle işlenmesi mümkün değildir. Suçun oluşabilmesi için failin belli bir saikle hareket etmesi aranmamıştır.

Fail, kendini idare edemeyecek durumda olan birini görmesine rağmen, bilerek ve isteyerek bu kişiye yardım etmediğinde ya da durumu ilgili makamlara bildirmediğinde bu suçtan sorumlu tutulabilecektir. Diğer bir ifade ile fail bilerek ve isteyerek yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmedeğinde suç oluşacaktır⁵⁰.

Bir kimsenin yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olduğunun dışarıdan anlaşılmadığı hallerde, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu oluşmayacaktır⁵¹.

fonla arayarak yardım istediği, evine girmeyip kapı önünde beklediği ve kısa bir süre sonra gelen kardeşi Hasan tarafından hastaneye götürüldüğü olayda, sanığın mağdur ile tartıştıktan sonra ilaç aldığını gördüğünü, ancak mağdurun hassas bir yapıya sahip olup her tartışma sonrası baş ağrısı için ilaç aldığını, içtiği ilacın adını ve kaç tane aldığını bilmediğini, eşinin tartışma sonrası evden çıktığını, bu esnada yedi aylık ve üç yaşında olan iki çocuğuyla ilgilenmek zorunda kaldığını savunması, mağdurun evden çıkarak kardeşinden yardım istemesi ve Oltu Devlet hastanesinin 29.05.2007 tarihli ilk raporunda da mağdurun hastaneye getirildiğinde genel durumunun iyi ve bilincinin açık olduğunun belirtilmesi karşısında sanığın yazılı şekilde beraatine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmediğinden tebliğnamedeki bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir” Yarg. 2. CD., 22.03.2012, 2010/7600, 2012/7132 (karar yayımlanmamıştır).

⁴⁹ **Yaşar-Gökcan-Artuç**, s.3191. “Dosya Adli Tıp Kurumunun ilgili ihtisas kuruluna gönderilerek, TCK.nun 98/2 maddesi kapsamında; ölümün, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden dolayı meydana gelip gelmediği konusunda rapor alınarak, sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi yerine eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması...” Yarg. 1. CD., 18.10.2010, 2010/1935, 2010/6703 (karar yayımlanmamıştır).

⁵⁰ **Erman-Özek**, s.235.

⁵¹ **Meran**, s.511.

6- Hukuka Aykırılık Unsuru

Bu suç yönünden meşru savunma ve ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebepleri üzerinde durmak gerekir.

5237 sayılı TCK'nun 25 inci maddesinin 1 inci fıkrasında, gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmeyeceği belirtilerek meşru savunma hukuka uygunluk sebebine yer verilmiştir.

Buna göre örneğin, kanlar içerisinde yerde yatmakta olan kişiye yardım etmek için yaklaşan faili yaralının yakınları saldırgan zannetse ve faile saldırırsalar, bunun üzerine fail de olay yerinden yardım etmeksizin kaçmak zorunda kalsa, yardım yükümlülüğünü yerine getirmediği için faili sorumlu tutmak mümkün olmayacaktır. Zira hayatına ya da vücut dokunulmazlığına yönelen bir saldırı dolayısıyla fail burada yardım yükümlülüğünü yerine getirememektedir.

Aynı şekilde iki grubun silahlarla çatıştığı bir alandan geçerken yaralananları görmesine rağmen hayatına ya da vücut dokunulmazlığına yönelik gerçekleşme ihtimali olan bir saldırının varlığını hissederek “yardım yükümlülüğünü” yerine getirmeyen kişinin bu suçu işlediğinden söz edilemeyecektir. Nitekim failin sorumluluğunun doğmayacağına ilişkin bir diğer gerekçe de, 98 inci maddede yer alan “o andaki hal ve koşullara göre” ibaresidir.

Bununla birlikte yukarıda yer alan örneklerde failin yardım yükümlülüğü ortadan kalkmakta ise de, “bildirim yükümlülüğü” varlığını devam ettirmektedir.

Burada ayrıca kusurluluğu kaldıran zorunluluk haline de temas etmek gerekir. 5237 sayılı TCK'nun 25 inci maddesinin 2 nci fıkrasında, gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmeyeceği belirtilmiştir. Buna göre örneğin vahşi hayvanların saldırmakta olduğunu gördüğü bir kişiye yardım etmeyen, sel sularına kapılan bir kişiye suların yükselmesi nedeniyle yardım

etmeyen ya da bulaşıcı bir hastalığı olduğunu bildiği bir kimseye yardım etmeyen kişinin zorunluluk halinden faydalanması mümkündür. Ancak burada da kişinin bildirim yükümlülüğü ayrıca bulunmaktadır⁵².

5237 sayılı TCK'nun 26 ncı maddesinde, kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kişinin cezalandırılmayacağı belirtilmiştir.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu yönünden mağdurun yapılacak yardımı reddetmesinin bir önemi yoktur. Kendini idare edemeyecek durumdaki kişi istemese dahi, yardım edilmemesi failin sorumluluğunu doğuracaktır⁵³.

Örneğin, bunalıma giren ve intihar etmek isteyen bir kişiye “bana kimse yardım etmesin” dediği için yardım edilmemesi ya da ilgili makamlara bildirimde bulunulmaması. Burada ayrıca 84 üncü maddede yer alan intihara yönlendirme suçunun oluşup oluşmadığı da değerlendirilmelidir.

Gebeliğine son verilmesini talep eden kadına onun sağlığı için ağır ve muhakkak bir tehlikenin bulunmadığı kanaatiyle müdahale etmeyen hekimin, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sorumlu tutulması mümkün değildir⁵⁴.

7- Suçun Özel Görünüş Şekilleri

a- Teşebbüs

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu gerçek ihmal suç olduğu için, failin kendisine yüklenen yardım veya bildirim yükümlülüğünü ihmal etmiş olması suçun tamamlanması için yeterlidir. Suç kişiye yüklenen yükümlülüğü yerine getirmediği anda tamamlanır. İhmalin başlangıcı ile varlığı arasında icrai suçlarda olduğu gibi bir değerlendirme yapma imkanı olmadığı için bu suça teşebbüs mümkün değildir⁵⁵.

⁵² Aynı yönde bkz. **Bakıcı**, s.1012. *Hafizoğulları-Özen* bu ihtimalde bildirim yükümlülüğünün de ortadan kalkacağını belirtmektedir. **Hafizoğulları-Özen**, s.127.

⁵³ **Parlar-Hatipoğlu**, s.1594.

⁵⁴ **Erman-Özek**, s.230.

⁵⁵ **Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A.Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Bası, Ankara, 2011, s.616; **Meran**, s.512.

Buna karşılık doktrinde gerçek ihmali suçlara teşebbüsün mümkün olduğu da ileri sürülmektedir⁵⁶.

Burada failin kendini idare edemeyecek durumda bulunan mağduru görmesine rağmen, olay yerinden uzaklaşarak yardım etmemesi ya da yetkili mercilere bildirmesi ancak daha sonra pişman olarak geri dönüp yardım etmesi veya yetkili mercileri bilgilendirmesi durumunda failin cezai sorumluluğunun bulunup bulunmayacağını da değerlendirmek gerekir.

Kanımızca bu suç tipi mütemadi suç niteliği taşıdığı için⁵⁷, temadi sona erene kadar failin yardım ya da bildirim yükümlülüğünü⁵⁸ yerine getirmesi sorumluluğunu ortadan kaldırır. Buna karşılık failin zamanında yardım etmemesi sonucunda mağdurun daha ağır bir zararla karşılaşması ya da ölmesi durumunda failin sorumluluğu devam edecektir.

98 inci maddenin 2 nci fıkrasında yer alan neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suça teşebbüsün mümkün olup olmadığını da değerlendirmek yerinde olacaktır. Failin bilerek yardım etmemesi sonucunda mağdur ölmemişse, kast-taksir kombinasyonu yönünden teşebbüs gerçekleşmeyecek ve fail suçun temel şeklinden sorumlu tutulacaktır.

Fail, yardım etmemesinin mağdurun ölümüne neden olacağını öngörmüş, “olursa olsun” diyerek yardım ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemiş ve mağdur ölmüşse, burada failin TCK’nun 81 inci maddesinde yer alan olası kastla öldürmeden sorumluluğu gündeme gelecektir.

Fail, yardım etmemesinin mağdurun ölümüne neden olacağını öngörmüş, “olursa olsun” diyerek yardım ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemiş, ancak mağdur ölmemişse, olası kastla işlenen suçlara teşebbüs mümkün olmadığı için, kast-olası kast kombinasyonu dolayısıyla fail yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunun temel şeklinden (98/1) sorumlu tutulacaktır.

⁵⁶ Bkz. **Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa R.**, Öztürk Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2008, n.409, s.437.

⁵⁷ Doktrinde bu suçun ani suç olduğu da ileri sürülmektedir. Bkz. **Şen**, s.354.

⁵⁸ Kanunkoyucu bildirim yükümlülüğünün “derhal” yerine getirilmesini aradığı için, bu yükümlülük yönünden ani suçtan söz edilebilecektir.

Fail mağdura yardım etmediği gibi, ölmesi için yardım edenleri de engellemiş, ancak mağdur ölmemişse, burada fail 98 inci maddenin temel şekliinden ve 81 inci maddede yer alan kasten öldürme suçuna teşebbüsten cezalandırılmalıdır.

b- İştirak

İhmali davranışla işlenebilen yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçuna azmettirme suretiyle iştirak edilebilir. Ancak ihmali davranışla azmettirme mümkün değildir⁵⁹.

Örneğin kendini idare edemeyecek durumda olan bir kişiye yardım etmek isteyenini ikna ederek yardım ettirmeme⁶⁰ ya da aracı ile yolda seyreden dolmuş sürücüsü yerde yatan yaralıyı görüp yardım etmek için durmak istese buna karşılık yolcular “bizim acelemiz var, bize ne” diyerek aracın durmasını engellese azmettiren olarak sorumlu tutulabileceklerdir. Ancak ifade edelim ki, her iki örnekte de azmettiren kişinin aynı zamanda yardım yükümlülüğü de bulunduğundan, ayrıca suçun faili konumundadır.

Bununla birlikte, yukarıda verdiğimiz örnekte dolmuşta bulunan yolcular yardım etmek için dolmuşu durdurmak istese ancak dolmuş sürücüsü durmasa, sorumluluk sadece dolmuş sürücüsüne ait olacaktır.

Mağduru yaralayan kişi aynı zamanda yardım etmek isteyenleri engellese, yardım yükümlülüğü altından bulunanlar cebir veya tehdit altında bu yükümlülüğü yerine getiremediklerinden, cebir veya tehdit uygulayan kişi yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunun dolaylı faili olarak sorumlu olacaktır.

c- İçtima

Yaşı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan birini her gün görmesine rağmen yardım etmeyen failin, suçun mütemadi bir nitelik taşıması nedeniyle tek bir suçtan cezalandırılması gerekir.

⁵⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, s.643; Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Bası, Ankara 2008, s.465.

⁶⁰ Arslan-Azizağaoğlu, s.439; Yaşar-Gökçen-Artuç, s.3192.

Kendini idare edemeyecek durumda olan birden fazla kişiden hiçbirine yardım etmeyen ya da durumu yetkili mercilere bildirmeyen fail, tek bir yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sorumlu tutulacak ancak cezası zincirleme suç hükümlerine göre artırılacaktır (m.43/2).

Buna karşılık birden fazla yaralının bulunduğu bir yerde kişinin yaralıların hepsine aynı anda yardım etmesi beklenemeyeceği için, herhangi birine yapacağı yardım, kişinin sorumluluğunu ortadan kaldıracaktır.

Farklı zamanlarda farklı kişilere yardım etmezse, mağdur adedince ayrı suç oluşur.

Aracı ile yolda seyretmekte olan kişinin dikkatsizliği sonucunda bir kişinin yaralanmasına neden olup, daha sonra yaralıya yardım etmeden olay yerinden uzaklaşsa ve mağdur ölse, burada kişi garantör konumunda olduğu için öngelen tehlikeli eylem sonucunda meydana gelen ölümden TCK'nun 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (b) bendi çerçevesinde sorumlu tutulacaktır⁶¹. Burada artık failin 98 inci madde dolayısıyla cezalandırılması yoluna gidilmeyecektir.

Buna karşılık, doktrinde bu ihtimalde failin taksirle öldürme ve 98 inci maddede yer alan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçlarından sorumlu tutulması gerektiği de belirtilmektedir⁶².

Nitekim Yargıtay'ın kararlarında da kanımızca hatalı olarak failin yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sorumlu tutulması gerektiği belirtilmektedir⁶³.

⁶¹ Tezcan-Erdem-Önok, s.276; Çakmut, s.95; Meran, s.221; Yaşar-Gökcan-Artuç, s.3192, 3193; Parlar-Hatipoğlu, s.1596.

⁶² Bkz. Şen, s.356.

⁶³ “Sanığın ölene çarptıktan sonra olayın şoku ile durmayarak kaza yerini terk etmesi sonrası ölenin olay yerinde bulunan arkadaşları tarafından hastaneye götürüldüğü ve meydana gelen trafik kazasının hemen ardından hastanede vefat ettiği nazara alındığında; sanığın gerçekleşen eyleminin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 82. maddesinde, “Trafik Kazalarında Yükümlülük” başlığı altında düzenlenen idari para cezasını gerektirir kabahat olarak kabulü gerekirken, 5237 sayılı TCK'nın 98. maddesinde tanımlanan ve unsurları itibarıyla oluşmayan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sanığın mahkumiyetine karar verilmesi...” Yarg. 12. CD., 10.09.2012,

Kanaatimizce mağdurun yaralanmasına taksirle sebep olan ve yardım etmeyen kişi 83 üncü maddeden; mağdurun yaralanmasına herhangi bir şekilde neden olmaksızın yardım etmeyen kişi 98 inci maddeden dolayı cezalandırılacaktır.

Bununla birlikte mağduru kasten yaralayan kişiden ayrıca mağdura yardım etmesini ya da yetkili mercilere durumu bildirmesini beklemek hayatın olağan akışına aykırı olacağından, kişinin bu ihtimalde 98 inci maddeden sorumluluğu yoluna gidilmemelidir⁶⁴. Kasten yaraladığı kişiye yardım etmemiş ve sonucunda mağdur ölmüşse, fail neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suç hükümleri çerçevesinde yaralamanın boyutu da dikkate alınarak ya taksirle öldürme suçu⁶⁵(m.85) ya da neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçundan⁶⁶ (m.87/4) dolayı cezalandırılacaktır.

2011/24162, 2012/17977 (karar yayımlanmamıştır). Kanımızca burada gerek TCK'nun 83 üncü maddesinin değerlendirilmemesi gerek Kabahatler Kanunu'nun 15/3 üncü maddesinin dikkate alınmaması hatalıdır.

“Her ne kadar, sanığın trafik kazası sonucu yaralanan kişinin bir an önce tedavi edilmesini sağlama konusunda yardım yükümlülüğü mevcut ise de, dosya kapsamına göre, sanığın ölene çarptıktan sonra olayın oluşu nedeniyle şoka girdiği bu nedenle bir süre yavaşlayıp durmayarak kaza yerini terk ettiği, bu sırada olay yerinden geçmekte olan tanık Cavit ve arkadaşlarının hemen ölenin yanına gelerek ambulans çağırıp öleni hastaneye gönderdikleri, buna rağmen ölümün vuku bulduğu, sanığın da aynı gün jandarma tarafından yakalandığı şeklinde gerçekleşen olayda, sanığın gerçekleşen eyleminin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 82. maddesinde, “Trafik Kazalarında Yükümlülük” başlığı altında düzenlenen idari para cezasını gerektirir kabahat olarak kabulü gerekirken, 5237 sayılı TCK'nın 98. maddesinde tanımlanan ve unsurları itibariyle oluşmayan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sanığın mahkumiyetine karar verilmesi...” Yarg. 12. CD., 14.06.2012, 2011/22288, 2012/15000 (karar yayımlanmamıştır).

⁶⁴ Aksi düşünce için bkz. **Savaş-Mollamahmutoğlu**, s.5214.

⁶⁵ “Maktulün 5237 TCK.nun 86/2. maddesi kapsamında kalan basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralandığı, maktuldeki kronik kalp-damar hastalığının aktif hale gelerek ölümün gerçekleştiği olayda;

Sanıklar ile maktulün komşu oldukları anlaşıldığına göre; sanıkların maktuldeki kalp-damar rahatsızlığını önceden bilip bilmediklerinin araştırılması, bildikleri tespit edildiği takdirde, 5237 sayılı TCK.nun 22/3, 85. maddeleri uyarınca bilinçli taksirle öldürme suçundan, bilmedikleri tespit edildiği takdirde 22/1, 85. maddeleri uyarınca taksirle öldürme suçundan mahkûmiyeti yerine yazılı şekilde hüküm kurulması...” (Yarg. 1.CD., 06.03.2007, 2034/1109).

⁶⁶ “Olay günü birbirlerini tanımayan sanık ve maktulün alkolün etkisi ile minibüs içinde para uzatma meselesinden dolayı kavga ettikleri, sanığın yumrukla vurması üzerine mak-

Nitekim Almanya’da gerçekleşen bir olayda, iki çocuk annesi fail çocuklarını eve kilitleyerek erkek arkadaşının yanına taşınır. 15 gün boyunca evdeki yiyecekleri yiyen, suları içen çocuklar, yemek ve su bitince kapı ve pencerelere vurarak komşulardan yardım isterler. Komşuları ise, çocuklara yardım etmez. Bu örnek olayda, anne garantör olduğu için, kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesinden, komşular ise yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden sorumlu tutulmalıdır⁶⁷.

Kasten yaralama eylemine iştirak etmeyen kişinin ise yaralanana yardım ve bildirim yükümlülüğü devam ettiğinden, 98 inci madde dolayısıyla sorumluluğu ortaya çıkabilecektir⁶⁸.

tulün yere düşüp kafasını şiddetli bir şekilde asfalt zemine çarptığı, bu eylem sonucunda kafa kaide kırığı ve beyin kanaması sonucu öldüğü tüm dosya içeriğinden anlaşılmalıdır;

a) Sanığın eylemi 765 sayılı Yasanın 452/1. maddesi kapsamında kaldığı, 5237 sayılı TCK.nun 87/4. maddenin 1. fıkrası ile karşılaştırılarak lehe olan yasanın belirlenmesi gerekirken yetersiz gerekçe ile yazılı şekilde hüküm kurulması...” Yarg. 1.CD., 7.3.2007, 8167/1206.

⁶⁷ Aynı yönde bkz. **Hakeri**, s.184.

⁶⁸ “Olayda iştiraki olmaksızın, maktülün yaralandığını gören sanık Fırat’ın, maktüle yardım etmemesi ve durumu derhal ilgili makamlara bildirmemesi nedeniyle, hakkında, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesini düzenleyen 5237 sayılı TCK.nun 98.maddesi uyarınca zamanaşımı sonuna kadar kamu davası açılması mümkün görülmüştür” Yarg. 1. CD., 20.02.2008, 2007/5490, 2008/1188 (karar yayımlanmamıştır). “Olay günü katıldığı düğünden, gece geç saatlerde yanında kardeşi ve akrabaları ile alkollü şekilde sanık Cengiz’in de ortak olduğu kahveye gelen maktülün, kahvede yanık oynarken tanık Fahrettin ile tartıştığı, kahvede ocağı olan Yaşar’ın, maktül ile tanığın arasına girdiği, kahvenin dışına çıkartılan maktülün tekrar içeriye girerek Yaşar’a vurduğu, yanında bulunan akrabaları tarafından evine bırakılmak amacıyla götürülürken kardeşi Hakan’ı merak ettiği gerekçesiyle arabadan indiği, kahveyi kapatıp, Cengiz’in sevk ve idaresindeki arabayla evlerine giden sanıkların önüne geçtiği, arabayı durdurduğu, ön tarafta oturan, kapıyı yarım açmış olan ve arabadan inmek üzere olan Yaşar’a vurduğu, arabadan inen Yaşar’ın, maktülle alt alta üst üste boğuşmaya başladığı, sol uyluk bölgesine vurduğu bıçak darbeleri ile maktülün, arteria ve popliteal kesisine neden olduğu, sanık Cengiz’in arabadan inerek, kavgayı ayırmak amacıyla sanığı çektiği, maktülü yerde kanlar içinde yaralı olarak bırakıp, arabaya binerek diğer sanık İbrahim de yanlarında olmak üzere hep birlikte kaçtıkları olayda,

A) Sanık Yaşar’ın, kahvede meydana gelen olayların da etkisi ve maktülün kendisine vurması sonrasında, ani bir karar neticesinde maktülü öldürdüğü, sanık Cengiz’in, maktülün öldürülmesine doğrudan katkısı olmadığı gibi sanık Yaşar ile fikir ve eylem birliği içinde olduğundan söz edilemeyeceği, sanığın, kavgayı ayırmaya çalışmasının, sanık Yaşar’a yardım etme anlamına da gelmeyeceği düşünülmeden iddianamedeki anlatım ve sevk maddelerine göre sanık hakkında 5237 Sayılı Yasanın 81, 39. maddeleri gereğin-

Failin mağdur üzerinde koruma ve gözetim yükümlülüğünün bulunduğu durumlarda yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan bir kimseye yardım etmeyerek bu kişiyi kendi haline terk eden fail, 98 inci maddeden değil, 97 nci maddede yer alan terk suçundan sorumlu tutulacaktır.

Failin mağdur üzerinde aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğü varsa ve bu yerine getirilmemişse, fail 233 üncü maddede yer alan aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali suçundan dolayı cezalandırılacaktır.

Bunun yanında failin kanundan ya da sözleşmeden kaynaklanan yardım yükümlülüğü (örneğin, cankurtaran, doktor gibi) bulunmasına rağmen, bu yükümlülüğe aykırı hareket edilmişse, 83 üncü maddede yer alan suç oluşacaktır.

Üçüncü bir kişi tarafından yaralandığını görmesine rağmen, mağdura yardım etmeyen veya yetkili mercilere durumu bildirmeyen failin eylemi hem 98 inci maddede yer alan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu, hem de 278 inci maddede yer alan suçu bildirmeme suçunun unsurlarını oluşturacaktır. Bu durumda faklı neviden fikri içtima hükümleri çerçevesinde failin en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu tutulması gerekecektir (m.44)⁶⁹.

Göreviyle bağlantılı olarak kendini idare edemeyecek durumda olan birini öğrense buna rağmen yardım etmese, her ne kadar TCK'nun 257 nci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan görevi kötüye kullanma suçu da oluşmakta ve cezası da daha ağır ise de, 257 nci maddede “Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında” denildiği için, kamu görevlisi olan failin 98 inci maddeden ya da 279 uncu maddeden dolayı cezalandırılması yoluna gidilecektir.

ce açılan kamu davasının aynı yasanın 98/2. maddesinde tanımlanan yaralıya yardım ve bildirim yükümlülüğüne aykırı davranmak suçuna da dönüşmeyeceği, sanığın eyleminin 98/2. maddede tanımlanan suçu oluşturması olasılığı karşısında gereğinin takdir ve ifası için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunabileceği cihetle iddianamedeki sevk ve anlatım esas alınarak sanığın kasten öldürmeye yardım suçundan beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...” Yarg. 1. CD., 09.11.2007, 2007/1662, 2007/8284 (karar yayımlanmamıştır).

⁶⁹ Bu ihtimalde failin her iki suçtan sorumlu tutulması gerektiği konusunda bkz. **Parlar-Hatipoğlu**, s.1595.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen fail aynı zamanda mağdurun malını almışsa, hem hırsızlık hem de yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan sorumlu olacaktır.

Failin eyleminin gerek 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 82 nci maddesini, gerek TCK'nun 98 inci maddesini ihlal etmesi durumunda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 15/3 üncü maddesine göre, sadece TCK'nun 98 inci maddesinden failin sorumluluğu yoluna gidilecektir.

8- Yaptırım

Suçun temel şeklinin yaptırımı bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır. Görüldüğü gibi kanunda bu suç için seçimlik cezaya yer verilmiştir. Seçimlik ceza öngörülen bu gibi hallerde para cezası temel ceza olarak tayin edildiğinde ne şekilde hareket edileceğini 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı kanunla değişik 61 inci maddenin 9 uncu fıkrası düzenlemektedir. Buna göre, adli para cezasının hapis cezasıyla seçimlik olarak öngörüldüğü suçlarda, bu cezaya ilişkin gün biriminin alt sınırı o suç tanımındaki hapis cezasının alt sınırından az, üst sınırı da hapis cezasının üst sınırından fazla olamaz.

İnceleme konusu suçun yaptırımının alt sınırı kanunda öngörülmemiştir. TCK'nun 49 uncu maddesinde, “sürelî hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz” denildiği için, bu suçun alt sınırı bir ay olup, adli para cezası tercih edildiğinde alt sınır 30 gün olarak kabul edilmelidir.

Adli para cezası ile hapis cezası seçimlik olduğu için, hapis cezasını tercih eden hâkim, daha sonra bunu kısa süreli (TCK. m.49/2) olduğundan bahisle, adli para cezasına çeviremez (TCK. m.50/2). Ancak 50 nci maddede gösterilen kısa süreli hapis cezasına seçenек diğer tedbirler uygulanabilir.

Bu suçun 98 inci maddenin 2 nci fıkrasında yer alan neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış halinin müeyyidesi, “bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası”dır. Görüldüğü gibi, kanun burada seçimlik ceza öngörmemiştir. Ancak mahkeme tarafından kısa süreli hapis cezasına mahkumiyet durumunda, hapis cezasının adli para cezasına dönüştürülmesi mümkündür.

Failin mağdurun öleceğini öngörmesine rağmen, yardımında ya da bildirimde bulunmaması nedeniyle ölüm gerçekleşmişse, failin olası kast dolayısıyla cezasında indirimde gidilmemelidir⁷⁰. Zira 23 üncü madde uyarınca netice sebebiyle ağırlaşmış suçtan sorumluluk için taksir yeterli olup, aksi uygulama (olası kast halinde indirim yapma) ağır neticeye taksirle sebebiyet verilmesi ihtimaline oranla daha hafif cezalandırmayı doğurur ki, bu da yasanın amacına ve hukuk mantığına aykırıdır.

9- Soruşturma ve Kovuşturma Usulü, Zamanaşımı

Bu suçun soruşturması re'sen gerçekleşecektir. Takibi şikayete bağlı değildir.

5235 sayılı “Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun “Sulh ceza mahkemesinin görevi” başlıklı 10 uncu maddesinde; “Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezaları ve bunlara bağlı adli para cezaları ile bağımsız olarak hükmedilecek adli para cezalarına ve güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümlerin uygulanması, sulh ceza mahkemelerinin görevi içindedir” denilmektedir. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunun temel şeklinin cezası, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası olarak öngörüldüğü için, görevli mahkeme Sulh Ceza Mahkemesidir. 98 inci maddenin 2 nci fıkrası yönünden ise görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir.

Yetki mahkeme ise yardıma muhtaç olan kişinin bulunduğu ya da ilgili makamlara haber verilmeyen yerdir⁷¹.

Bu suçun gerek temel şeklinin gerek neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinin yaptırımını dikkate aldığımızda sekiz yıllık dava zanaşımı süresi söz konusudur. Kanunun kendisine yapmayı emrettiği bir hareketi yapmamak suretiyle işlenen ihmali suçlarda zanaşımı süresi failin kendisinden beklenebileceği ile işlemeye başlar. Ancak inceleme konusu suç, ihmali olmasının yanı sıra, mütemadi suç özelliği de taşıdığından, TCK'nun 66/6

⁷⁰ Aynı yönde bkz. Artuk-Gökçen-Yenidünya, s.393. Aksi görüş için bkz. Meran, s.511.

⁷¹ Yaşar-Gökçen-Artuç, s.3194; Bakıcı, s.1013.

ncı maddesine göre, zamanaşımı süresi kesintinin gerçekleştiği yani suçun sona erdiği günden itibaren işlemeye başlayacaktır. Buna göre, failin mağdura yardım etmediği ya da yetkili makamlara durumu bildirmediği anda işlenmeye başlayan suç, yardım ve bildirim yükümlülüğünün ortadan kalkması ile birlikte tamamlanacak olup, zamanaşımı süresi de bu andan itibaren işlemeye başlayacaktır.

SONUÇ

Ahlaki, insani ve vicdani bir görev olan yardım ve bildirim yükümlülüğü, 5237 sayılı TCK'nun 98 inci maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Maddede, kişilere yaşı, hastalığı, yaralanması ya da herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olanlara yardım etme ve durumu yetkili mercilere bildirimde bulunma yükümlülüğü öngörülmüştür.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi seçimlik hareketli ve ihmali bir suç tipidir. Bu itibarla kanunda öngörülen seçimlik hareketlerden herhangi birinin ihlali durumunda failin sorumluluğu doğacaktır. Diğer bir ifade ile, yardım yükümlülüğünü yerine getiren buna karşılık bildirimde bulunmayan ya da bildirimde bulunan ancak yardım etmeyen kişinin 98 inci maddeden dolayı cezalandırılması söz konusu olabilecektir.

Kanunda yardım yükümlülüğünün ortaya çıkması için, “o andaki hal ve koşullara göre elverişli bir durumun” varlığı aranmıştır. Bu yükümlülük hiç kimseye kendi hayatı ya da sağlığını tehlikeye atma konusunda sorumluluk yüklememektedir. Kanunkoyucu diğer seçimlik hareket olan bildirim yükümlülüğü bakımından ise, “derhal” olmasını aramıştır. Kanımızca gerek yardım gerek bildirim yükümlülüğünün “derhal” yerine getirilmesi gerekir. Bu itibarla “derhal” ibaresini her iki yükümlülük için de aramak yerinde olacaktır.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçu, tehlike suçu olduğu için, failin cezalandırılabilmesi için, herhangi bir zararın ortaya çıkmasına ihtiyaç yoktur.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu ölümün gerçekleşmesi 98 inci maddenin 2 nci fıkrasında neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir hal olarak düzenlenmiştir. Burada ölüm ile failin ihmali dav-

ranışı arasında nedensellik bağlantısının bulunması şarttır. Nedensellik bağlantısının kurulamadığı durumlarda sadece suçun temel şeklinden sorumluluk gündeme gelecektir.

Kanunda ölüye yardım ya da bu durumun bildirilmesi yükümlülüğü açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte, ölmüş bir kimseyi görmüş olmasına rağmen durumun ilgili mercilere bildirilmemesi 278 inci maddede yer alan suçu bildirmeme suçu dolayısıyla sorumluluğu gündeme getirecektir.

Kişinin taksirli davranışı ile yaraladığı mağdura yardım etmemesi neticesinde mağdur ölmüşse, burada fail diğer şartları da oluşmak kaydıyla, kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi suçundan (m.83) dolayı cezalandırılacaktır.

İhmali bir suç olması nedeniyle inceleme konusu suç yönünden teşebbüsün gerçekleşmesi mümkün değildir.

KAYNAKÇA

Arslan, Çetin-Azizağaoğlu, Bahattin, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2004.

Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A.Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Bası, Ankara, 2011.

Bakıcı, Sedat, 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 4, Ankara 2010.

Cornils, Karin-Greve, Vagn, Das dänische Strafgesetz, Straffeloven vom 15. April 1930 nach dem Stand vom 1. Juli 2001, 2. aktualisierte Auflage, Freiburg im Breisgau 2001.

Çakmut, Özlem Yenerer, Türk Ceza Yasası'nda Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m.98), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:2007, Sayı:2.

Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 15. Baskı, İstanbul 1998.

Erman, Sahir-Özek, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm. Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, (TCK. 448-490) (Sahir Erman), İstanbul 1994.

- Hafizoğulları Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kişilere Karşı Suçlar, Ankara 2010.
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, TCK. 81, 82, 83, Ankara, 2006.
- Hakeri, Hakan**, Sorularla Ceza Hukuku, TBB Yayınları, Ankara 2005.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, C.:3, Ankara 1977.
- Malkoç, İsmail- Güler, Mahmut**, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, C.:IV, Ankara.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Bası, Ankara 2008.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa R.**, Öztürk Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2008.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2. Cilt, Ankara 2010.
- Riz, Roland-Bosch, Johanna**, Italienisches Strafgesetzbuch, Bozen 1995.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.: IV, (Madde 454-592, 2. Baskı, Ankara 1998.
- Schroeder, Friedrich-Christian-Bednarz, Thomas**, Strafgesetzbuch der Russischen Föderation, Angenommen von der Staatsduma am 24.5.1996, Gebilligt vom Föderationsrat am 5.6.1996, Freiburg im Breisgau 1998.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2005.
- Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt:1, (Madde 1-Madde 140) İstanbul 2006.
- Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Önok, R.Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2012.
- Weigend, Ewa**, Das Polnische Strafgesetzbuch Kodeks karny (vom 6 Juni 1997 in Kraft getreten am 1. September 1998), Freiburg im Breisgau 1998.

Weigend, Thomas, Strafgesetzbuch, 45. Auflage, Stand: 1 April 2008, Beck-Texte im dtv, München 2008.

Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.III, Madde 86-146, Ankara 2010.

Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2009